

EurEau

Rue du Luxembourg 47-51,
B-1050 Brussels, Belgium
Tel: +32 (0)2 706 40 80
Fax: +32 (0) 2 706 40 81
secretariat@EurEau.org
www.EurEau.org

Joogiveevõtuks tarvitatavate või tarvitamiseks sobilike põhjaveevarude kaitse

1. Sissejuhatus

- ~ Põhjavesi on veeringluse põhielemente, väärtuslik ressurss ja sellisena kaitse objekt.
- ~ Põhjavesi on oluline ressurss ja võtmetähtsusega joogiveeallikas, millest oleneb ohutu, tervisliku ja puhta joogivee kättesaadavus, mis vastab joogivee direktiivis sätestatud nõutele nii täna kui ka tulevikus.
- ~ Vee-ettevõtjatele peavad olema kättesaadavad piisavad ja usaldusväärsed veeallikad, mis on kaitstud reostuse ja teiste põhjavett ohustavate tegurite eest, mistõttu on ülioluline veeallikate jätkusuutlik kaitse.
- ~ Veevarustus on üldhuviteenus ning sellisena tuleks veevarustust konkurentsi tekkides eelistada muudele tegevusvaldkondadele, nagu näiteks põllumajandusele, kaevandamisele või tööstusele.
- ~ EurEau' liikmetel on võimekus töödelda toorvett viisil, mis vastab regulatiivse raamistiku nõuetele. Samas võib nõutav töötlemine olla kulukas ja kaasa tuua keskkonnamõju. Seega peaks torusuudmetöötlus jääma viimaseks võimaluseks ning töötlemine olema võimalikult lihtne.
- ~ Põhjavett tohib kasutada üksnes määral, mis võimaldab selle taastumist, kuivõrd üle-ekspluateerimine ei kujuta ohtu mitte üksnes kvantiteedile, vaid ka kvaliteedile.
- ~ Seetõttu on EurEau' tungiv soovitus Euroopa Komisjonile ja liikmesriikidele paremini kaitsta joogiveevõtuks tarvitatavaid või tarvitamiseks sobilike põhjaveevarusid kahjulike mõjude eest. Kvaliteedi halvenemise ärahoidmiseks ja põhjaveeressursi kvaliteedi parandamiseks, seal kus tarvis, on vajalik tõhus ja tulemuslik seadusandlus ning keskkonnateadlikkus.

2. Pigem kaitsta kui töödelda

- ~ Eesmärk on kaitsta veeressursse kahjulike mõjude eest, välistada võimalikud ohud ning viia reostus miinimumini.
- ~ Selle eesmärgi saavutamise juures on olulised järgmised põhimõtted:
  - „Ettevaatuspõhimõtte“ rakendamine:
Põhjaveevarude ennetav kaitse peab põhinema ennetustegevusel. Vastavad meetmed on:

- inimtekkeliste ainete eemal hoidmine põhjaveekogudest;
  - heitkoguste ärahoidmine tekkekohal (tekkekohal kontrollimise meetod);
  - heitkoguste hindamine laiemalt, nende võimalikest ohtlikest tagajärgedest lähtudes ning võttes arvesse teadmiste ja tehnoloogia hetkeseisu;
  - vee reostamine ühelgi viisil, mis võiks ohtu seada joogiveevõtuks tarvitatava või tarvitamiseks sobiliku vee, ei ole vastuvõetav;
  - ruumiliste arengute ohjamine (nagu kildagaas, pinnase kasutamine mitmesuguste ainete ladustamiseks (nt nafta, tuumajäätmed jms));
- Meetmed negatiivsete trendide peatamiseks ja tagasipööramiseks nii kvaliteedis kui kvantiteedis, koos siduvate eesmärkidega.
  - „Saastaja maksab“ põhimõtte rakendamine.
    - Vee saastamise eest maksab ja sellega kaasnevad täiendavad kulutused (nt puhastamiskulud) kannab saastaja. Hajureostuse korral tuleb leida vastav jagaja.

3. Põhjavee kaitse ja selle kavandamine

- ~ Väetiste, pestitsiidide ja teiste inimtekkeliste ainete, nagu ravimite, biotsiidide, tööstustoodete, kosmeetikavahendite ning nende metaboliitide ja muundumissaaduste intensiivne kasutus avaldab aina kasvavat mõju põhjavee kvaliteedile.
- ~ Keskkonda viimisel võivad need ained varem või hiljem ilmuda veeringlusesse ja jõuda joogiveeallikateni. Nimetatud ainete tootjad peavad hindama nende võimalikku mõju joogiveele.
- ~ Analüüsimeetodite täiustumise tulemusena leitakse veest aina rohkem aineid. Vaja on hinnata äsja leitud aineid ning nende mõju tervisele ja keskkonnale.
- ~ Seoses suure hulga tegevustega, mis ohustavad põhjavee kvaliteeti, on ülioluline ruumiline planeerimine. INSPIRE (Euroopa Ühenduse ruumiandmete struktuuri rajava) direktiivi kohaselt peab mõjude hindamist puudutav keskkonnaalne teave olema kättesaadav.
- ~ Seoses kasutusel olevate joogiveeallikate reostusohu ja võimaliku kasvava veevajadusega tuleb luua ja kaitsta (uusi) veevarusid.
- ~ Eelistada tuleks põhjaveevarude kasutamist ja seda ennekõike joogiveena.
- ~ Seal, kus jätkusuutlik, tuleks luua tegevuskavad konkreetsete meetmetega, et pöörata tagasi käimasolevaid trende, parandada olemasoleva põhjaveereostuse tagajärgi ja piirata tulevasi ohte.
- ~ Tegevuskavade eesmärgid tuleks saavutada vabatahtlike kokkulepete alusel, kuid seadusandlusega peaksid olema ettenähtud ka vahendid juhuks, kui vabatahtlikest kokkulepetest ei piisa vajalike tulemuste saavutamiseks.
- ~ Püsiva põhjaveekaitse eelduseks on põhjavee kvaliteedi ja kvantiteedi jälgimine ja kontroll. Analüüsides ulatus peab katma joogivee

seisukohast olulised ained. Liikmesriigid ja need, kelle tegevus ohustab põhjavee kvaliteeti, peaksid pikaajaliselt läbi viima riskipõhist põhjavee jälgimist, kuni parandusmeetmed pääsevad mõjule ja kestvad pikaajalised trendid hakkavad ümber pöörduma.

4. Veekaitsealad

- ~ Selleks, et kaitsta veeallikaid reostumise eest, peaks kõikides veevõtupiirkondades olema lubatud moodustada veekaitsealaid.
- ~ Veekaitsealade-siseselt võib moodustada erineva kaitsetasemega kaitsevööndeid, selleks et viia joogivee reostumise risk miinimumini. Reostuse vältimiseks tuleb moodustada erineva tasemega kaitsevööndid või rakendada vastavat kontrolli.
- ~ Kogu veekaitseala ulatuses peab ruumiline planeerimine arvesse võtma reostusohu. Joogivee kaitsmine peab olema kõrgeim prioriteet.
- ~ Seal, kus vajalik ja jätkusuutlik, tuleks põhjavett ohustada võivad tegevused planeerida kaitsealast väljapoole, sinna kus mõjusid võib ette näha, ning olemasolevad põhjavett ohustavad tegevused tuleks võimalusel kaitsealast välja viia või neid vähendada.

Mis on EurEau?

EurEau on Euroopa veesektori häälekandja. Oma ligi 500 000 töötajaga annab Euroopa veesektor olulise panuse Euroopa majandusse.

EurEau esindab 27 Euroopa riigi vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutajaid, kes tegutsevad nii avalikus kui ka erasektoris. Meie liikmeteks on Euroopa rahvuslikud vee-ettevõtjad koondavad ühendused.

EurEau koondab rahvuslikke vee-asjatundjaid, selleks et kujundada üheskoos Euroopa veetööstuse seisukohti küsimustes, mis puudutavad veekvaliteedi juhtimist, ressursitõhusust ning vee kättesaadavust Euroopa kodanikele ja ettevõtetele.

Rue du Luxembourg 47-51,
B-1050 Brussels, Belgium
Tel: +32 (0)2 706 40 80
Fax: +32 (0) 2 706 40 81
secretariat@EurEau.org
www.EurEau.org